ลูกจันทน์

ชื่ออื่น ๆ ลูกจันทน์เทศ ลูกจัน จันทน์บ้าน

ชื่ออังกฤษ Semen Myristicae, Nutmeg, Round Nutmeg

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Myristica fragrans* Houtt.

วงศ์ MYRISTICACEAE

ถิ่นกำเนิดและการกระจายพันธุ์ กระจายพันธุ์ในเอเชียเขตร้อน พืชพื้นเมืองของเกาะ Moluccas ปลูกในประเทศอินโดนีเซีย และหมู่เกาะ West Indies ในประเทศไทยปลูกทางภาคใต้และภาคตะวันออก

ส่วนที่ใช้ เมล็ดแห้ง

สารสำคัญ น้ำมันหอมระเหย มากกว่า 5-15% สาร aroma น้ำมันระเหยยาก สารกลุ่ม lignans และ neolignans

กลิ่น และรส กลิ่นแรง หอมเฉพาะ รสขม ฝาด เผ็ดร้อน

การใช้ตามภูมิปัญญา ตำรายาไทยใช้บำรุงกำลัง บำรุงธาตุ แก้ธาตุพิการ ขับลม แก้จุกเสียด แก้กำเดา แก้ท้องร่วง แก้ร้อนใน กระหายน้ำ แก้ปวดมดลูก และบำรุงเลือด ประเทศอินโดนีเซียใช้ลูกจันทน์เทศรักษาอาการท้องเสีย และนอนไม่หลับ

การศึกษาทางเภสัชวิทยา

ฤทธิ์ต่อระบบหัวใจและหลอดเลือด สารสกัดลูกจันทน์เทศมีฤทธิ์ลดไขมันในเลือด และป้องกันเส้นเลือดอุดตัน

ฤทธิ์ต่อระบบทางเดินอาหาร ลูกจันทน์เทศมีฤทธิ์ขับลม ลดการบีบเกร็งลำไส้ ต้านการอาเจียน กระตุ้นการหลั่งน้ำย่อย ลูกจันทน์เทศปริมาณน้อยมีฤทธิ์เพิ่มการหลั่งน้ำน้ำย่อย กระตุ้นการบีบตัวของกระเพาะและลำไส้ เพิ่มความอยากอาหารและการย่อย แต่ปริมาณมากจะยับยั้งผลต่อระบบทางเดินอาหาร สารสกัดลูกจันทน์เทศมีฤทธิ์ลดการหลั่งกรด สารสกัดปิโตรเลียมอีเธอร์มีฤทธิ์ลดอาการท้องเสีย สารสกัดเมทานอลมีฤทธิ์ยับยั้งการเจริญเติบโตของเชื้อ Helicobacter pylori ซึ่งเป็นเชื้อที่ก่อเกิดมะเร็งทางเดินอาหาร

ฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ลูกจันทน์เทศมีฤทธิ์ทำให้เกิดประสาทหลอนได้ สารสำคัญคือ สารที่ถูกเผาผลาญจากสาร myristicin และ elemicin สารสำคัญ trimyristin มีฤทธิ์คลายความกังวล

ฤทธิ์ต้านปวดและอักเสบ สารสกัดคลอโรฟอร์มมีฤทธิ์ต้านปวดและอักเสบ

ฤทธิ์ต้านจุลชีพ สารสกัดเมทานอลมีฤทธิ์ต้านเชื้อแบคทีเรียที่ทำให้ท้องเสีย สารสกัดลูกจันทน์มีฤทธิ์ต้านเชื้อไวรัสที่ทำให้ท้องเสีย น้ำมันหอมระเหยมี

ฤทธิ์ต้านเชื้อจุลชีพหลายชนิด สารสำคัญคือ myristicin และ trimyristin

การศึกษาความเป็นพิษ สาร safrole มีผลกระตุ้นการเกิดมะเร็งตับในหนู น้ำมันทำให้เกิดการระคายเคืองต่อผิวหนังกระต่าย แต่ไม่เกิดการระคายเคืองในคน ลูกจันทน์เทศปริมาณมากจะเป็นพิษ ทำให้ม่านตาขยายและเกิดการชัก สาร myristicin ขนาด 10 มิลลิกรัม/กิโลกรัม ไม่ก่อเกิดพิษ แต่มีผลต่อระบบประสาท

ข้อควรระวัง ขนาดยาที่สูงจะทำให้เกิดประสาทหลอนได้

บรรณานุกรม

https://www.dnp.go.th/botany/mplant/index.html

http://www.worldfloraonline.org/

คณะอนุกรรมการจัดทำตำราอ้างอิงยาสมุนไพรไทย ในคณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย. ตำราอ้างอิงยาสมุนไพรไทย เล่ม 2. กรุงเทพมหานคร: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), 2558.

นพมาศ สุนทรเจริญนนท์ นงลักษณ์ เรื่องวิเศษ. คุณภาพเครื่องยาไทย จากงานวิจัยสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร: บริษัท คอนเซ็พท์ เมดิคัส จำกัด, 2551.